

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Hannu Takkula	Suomi.fi	13.11.2025 15:11:49 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (3 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Valtionvarainministeriö
Sisäministeriö

VN/18970/2024
VN/18970/2024-VM-22

Lausunto alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen raportista ja Lupa- ja valvontavirastoa koskevasta valtioneuvoston asetuksesta

Valtiovarainministeriö ja sisäministeriö pyytävät lausuntoa alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilanne-kuvatoiminnan kehittämishankkeen raportista sekä Lupa- ja valvontavirastoa koskevasta valtioneuvoston asetuserinnoksesta.

Lapin liitto kiittää mahdollisuudesta lausua aiheesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

1. Alueellisen varautumisen yhteistyön ja tilannekuvatoiminnan kehittämishankkeen raportti

Alueellisen varautumisen yhteistyön kehittämishankkeessa valmisteltu raportti on toimintaympäristön nopean muuttumisen vuoksi ajankohtainen ja tarpeellinen varautumisen kehittämiseksi. Lapin liitto pitää hankkeen selvitystyötä hyvin tehtynä ja asiantuntevana. Vaikka raportissa tunnustetaan se, että eripuolilla Suomea on vahvat alueelliset erityispiirteet, Lapin liitto haluaa muistuttaa, että **Lappi on pinta-alaltaan 30 % koko Suomen pinta-alasta ja ainoa Suomen maakunta, jolla on maaraja Ruotsin (500 km) ja Norjan (700 km) kanssa. Lisäksi Lapilla on kaikista maakunnista pisin raja (400 km) sotaa käyvän Venäjän kanssa.**

Pidämme kuitenkin tärkeänä, että kansallista, alueellista ja maakunnallista varautumista yhdenmukaistetaan, jotta turvataan eri tasojen välinen tiedonkulku. Keskeistä on myös tunnistaa kuntien operatiivinen rooli häiriö- ja kriisitilanteissa. Maakuntamme pitkien maarajojen vuoksi toivomme myös kansainvälisen varautumisen yhteistyön huomioimista kehittämistyössä.

Alueellisten yhteistyörakenteiden järjestäminen

Lapin liitto kannattaa vahvasti hankkeen ehdotusta maakunnallisesta varautumisen yhteistyöryhmästä. Erityisesti kannatamme tavoitetta säilyttää toimiva kulttuuri ja toimiva yhteistyö sekä huomioida alueelliset erityispiirteet. Huoleksi nousee kuitenkin maakunnallisen yhteistyöryhmän resurssit.

Tulevan Lupa- ja valvontaviraston (LVV) alueellisten valmiustoimikuntien toiminta-alueet muodostuvat hyvin laajoiksi (pohjoisen tapauksessa puolen Suomen kokoisiksi), eikä alueellisia erityispiirteitä välttämättä voida kyseisessä rakenteessa ottaa riittävästi huomioon. Siksi rinnalle

ehdotetut maakunnalliset varautumisen yhteistyön rakenteet tukevat maamme varautumisen kokonaisrakennetta.

Lapissa on pitkä ja toimivaksi havaittu perinne varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämiseen eri tasoilla. Lapissa on valmiustoimikunnan lisäksi toiminut Lapin turvallisuusverkosto, joka on ennakoiva ja ennaltaehkäisevä monialainen toimijaverkosto. Se kattaa laajan kirjon muun muassa järjestöjä, koulutus- ja kehittäjäorganisaatioita sekä Lapin kuntia. Yhdessä valmiustoimikunnan kanssa verkostot kattavat hyvin kokonaisturvallisuuden ketjua Lapissa.

Tuleville maakunnallisille varautumisen yhteistyöryhmille kaavaillut tehtävät, niiden laajuus ja ammattitaidon vaatavuus sekä jatkuvaluonteisuus vaikuttavat vahvasti yhteistyölle osoitettaviin resurssitarpeeseen. Maakunnallisen varautumisen yhteistyön rahoittajiksi eivät saa joutua kunnat.

Esitys maakunnallisten yhteistyöryhmien tiiviistä linkityksestä alueellisiin valmiustoimikuntiin on varautumisen kehittämisen kannalta erittäin kannatettava. Erityisesti kuntien ja paikallistason yhteistyön kannalta merkityksellisiä ovat maakunnalliset yhteistyörakenteet. Rakenteen alapuolella toimivia tarvittavia pysyviä tai ad hoc -ryhmiä pitää voida järjestää siten kuin maakunnassa parhaaksi katsotaan. Lapissa toimii tällä hetkellä valmiustoimikunnan alaisuudessa sihteeristön lisäksi kuntatyöryhmä ja viestintäjaos. Alueen viranomaisviestijöistä koottu viestintäjaos on tehnyt vuosien mittaan tiiviisti yhteistyötä myös Lapin kuntien viestintäverkoston kanssa. Tämä on yksi esimerkki toimivasta yhteistyörakenteesta, jota ei kannata lopettaa.

Varautumisresurssien varmistamisen näkökulmasta raportissa esitetty malli A:n mukainen perusratkaisu alueellisen varautumisen yhteistyörakenteista on parempi. Lapin liitto kuitenkin nostaa esiin, että ratkaisumalli B on maakuntavetoisempi sekä hyvinvointialueiden roolin kautta integroitavissa paremmin soten ja väestönsuojelun yhteistyöhön. **Näin ollen Lapin liitto kannattaa vaihtoehtoa B, JOS työlle osoitettavat resurssit tulevat valtiolta ja yhteistyön kytkettyminen suoraan kuntiin varmistetaan.**

Lapin liitto pitää tärkeänä, että ryhmän kokoonpanoa ei säädetä tarkkarajaisesti. Myös ryhmän puheenjohtajuus ja sihteerivelvoitteet voivat vaihdella eri maakunnissa. Nykytilanne osoittaa, että maakuntien olosuhteet ovat hyvin erilaiset ja toiminta eri osissa maata tulee huomioida tarkoituksenmukaisella tavalla. Lapin tilanne eroaa muista maakunnista esimerkiksi seuraavien piirteiden vuoksi: harva asutus, kylmä ilmasto, pitkät etäisyydet, kasvavat matkailijamäärät, kriittinen teollisuus, huonokuntoiset tiet, pitkät maarajat ja kansainvälinen rajat ylittävä arkipäiväinen yhteistyö Nato-kumppaneidemme kanssa.

Riskiarviot, tilannekuva ja salassa pidettävä tieto

Lapin liitto pitää tärkeänä, että kansalliset ja alueelliset riskiarviot nähdään kokonaisuutena. Ne ovat keskeinen osa varautumisen suunnittelua, ohjausta, harjoittelua ja yleisesti yhteistyörakenteiden työskentelyä. Yhdenmukaiset tilannekuvaprosessit tulee yltää maakunnan tasolta valtioneuvoston tasolle LVV:n, alueellisten toimijoiden, ministeriöiden ja Huoltovarmuuskeskuksen yhteistyönä.

Lapin liitto näkee, että tilannekuvatoimintaan tarvitaan raportissa ehdotetun kaltaista alueellista otetta ja yhteiset prosessit. Yhteistoiminnan haasteita voi olla tilannekuvan tuottamisen organisointi

ja koordinointi. Koordinointi on vaikeaa, ellei osapuolilla ole yhteneväisiä mahdollisuuksia mm. turvaluokitellun ja salassa pidettävän tiedon jakamiseen. Sujuva tiedonkulku varautumistoimijoiden välillä ei saa estyä liian tiukkojen, monimutkaisten ja tulkinnanvaraisten säännösten vuoksi.

Huolenamme on, että tilannekuvan järjestämisen toteutukseen ei kohdenneta riittävästi resursseja. Esimerkiksi tietojärjestelmiä varautumistoiminnan tueksi ja tehostamiseksi pitää saada käyttöön ja tarvittava henkilöresurssointi lupa- ja valvontavirastossa tulee varmistaa.

Prosessit tulee kehittää alueellisista lähtökohdista - tavoitteena tuottaa hyötyä alueille, alueellisille toimijoille sekä yhteistyörakenteiden työlle, mukaan lukien kunnat. Kokonaisuus tulee kytkeä valtakunnallisen tilannekuvan kokoamiseen.

2. Lupa- ja valvontavirastoa koskeva valtioneuvoston asetus; alueellisten valmiustoimikuntien kokoonpano

Lapin liitto toteaa, että luonnosesitys on muotoiltu riittävän väljästi, jotta alueellisten valmiustoimikuntien kokoonpanossa voidaan ottaa huomioon tarvittavat alueellisessa varautumisessa mukana olevat eri toimijat ja alueen tarpeet. Tärkeää on, että muiden kuin pakollisten jäsenten nimeäminen tulisi tapahtua maakunnan toimijoiden ehdotusten pohjalta.

Alueellisen varautumisen ja valmiuden näkökulmasta on kriittistä, että **toimivat yhteistoiminnan alustat ovat kattavia**. Häiriötilanteissa väestön tavoittaminen ja palveluiden turvaaminen edellyttävät saumatonta yhteistyötä viranomaisten, hyvinvointialueen, elinkeinoelämän, kuntien ja kolmannen sektorin kesken.

Valmistelija / lisätiedot:

Jenni Lintula
Lapin liiton viestintäpäällikkö
Lapin alueellisen valmiustoimikunnan viestintäjohtaja
jenni.lintula(at)lapinliitto.fi
p. 040 661 5611

Allekirjoittaja:

Hannu Takkula
vs. maakuntajohtaja
Lapin liitto